

№ з/п	Показники	Значення показників в грн.		Відхилення фактичних показників в бюджетних	
		бюджетні скориговані на фактичний обсяг діяльності	фактичні	сума, грн.	у %
8.	Загальні операційні витрати підприємства, розподілені між центрами відповідальності.	2500	3000	- 500	- 20,0
9.	Операційний прибуток підрозділу (п.7 – п.8)	3500	4000	+ 500	+ 14,3

центрів відповідальності потрібно обов'язково залучати керівників центрів та передбачати систему їхнього заохочення.

За умов децентралізованої організації виробництва різні центри відповідальності часто обмінюються між собою товарами й послугами. Для стимулювання економії витрат на забезпечення об'єктивної оцінки діяльності центрів відповідальності важливе значення має вибір оптимального підходу до трансферного ціноутворення. Трансферна ціна – це внутрішня ціна, за якою один підрозділ підприємства (цех, відділ тощо) передає іншому продукцію чи послуги. Залежно від завдань управління можна застосовувати такі види трансферного ціноутворення [2, с. 526]: 1) з орієнтацією на ринкові ціни на аналогічні товари чи послуги; 2) на основі витрат (планових або фактичних, повних чи змінних) на виготовлення товарів (напівфабрикатів) чи надання послуг; 3) на договірній основі.

Налагодження ефективної системи управління за центрами відповідальності та трансфертного ціноутворення сприяє вдосконаленню контролю за рівнем витрат кожного центру відповідальності, виявленню внутрішніх резервів зниження витрат і покращення фінансових результатів діяльності підприємства та його фінансово-економічної стійкості на ринку.

1. Партин Г.О. *Управління витратами підприємства: концептуальні засади, методи та інструментарій: Монографія.*-К.: УБС НБУ, 2008. –219 с.

2. Голов С.Ф., Єфіменко В.І. *Фінансовий та управлінський облік* – К.: ТОВ «Автоінтерсервіс» 1996. – 544 с.

УДК[332.1:336]

Я.Я. Пушак, Г.І. Пушак

Національний університет «Львівська політехніка»

ДО ПИТАННЯ ОБЛІКУ РЕГІОНАЛЬНИХ АКТИВІВ

© Я.Я. Пушак, Г.І. Пушак, 2009

Розглянуто роль регіональних активів в процесі капіталізації регіону, запропоновано їх класифікацію відповідно до системи національних рахунків, а також окреслено окремі проблемні аспекти організації обліку активів на рівні регіону.

The role of regional assets is considered in the process of capitalization of region, their classification is offered in accordance with a SNA, and also outlined separate problem aspects of organization of account of assets at the level of region.

Одним з головних критеріїв оцінки результативності діяльності суб'єкта господарювання є підвищення його ринкової вартості, тобто капіталізація. Відповідно й аналогічні завдання повинні ставити перед собою регіональні органи державної влади та місцевого самоврядування з метою підвищення конкурентоспроможності підопічної їм території. З огляду на це, регіональна політика повинна бути скерована на забезпечення необхідних умов щодо підвищення вартості регіональних

активів та розробки й реалізації дієвого управлінського механізму використання ключових чинників, які визначають вартість та привабливість території.

Капіталізація регіону не можлива без зростання вартості його активів, а саме сукупності природних, людських, фінансових, матеріальних та інших видів ресурсів, що розміщені на території регіону та перебувають у державній, муніципальній, приватній власності або ж у власності територіальної громади і які вже використовуються в економічному обороті регіону або ж можуть бути залучені до нього.

Адаптація вітчизняної економічної системи до ринкових умов господарювання вимагає суттєвої оптимізації системи оцінки стану та розвитку її регіонів, з метою управління складним процесом ефективного використання територіальних активів, необхідно володіти, передусім, відповідно структурованою, своєчасною, достовірною та всебічною статистичною інформацією, що виступає активним інструментом обґрунтування моделей розвитку складних соціально-економічних систем.

Не володіючи інформацією про наявність, вартість, ступінь використання активів, що перебувають на конкретній території неможливо здійснювати ефективне державне управління її соціально-економічним розвитком, формувати його основні пріоритети на перспективу, розробляти та запроваджувати дієві механізми як з оптимізації використання в регіональному економічному обороті активів, так розробляти шляхи залучення нових, наявних проте недостатньо або ж зовсім невикористовуваних регіональних активів.

З огляду на це, набувають й значної актуалізації проблеми повного та достовірного обліку регіональних активів, проте, в сучасних економічних умовах проблема обліку та оцінки економічних активів на макрорівні залишається все ще не вирішеною.

На макроекономічному рівні активи поділяються на фінансові та нефінансові. Останні в свою чергу - поділяються на вироблені нефінансові активи та невироблені нефінансові активи (рис. 1).

Проведений аналіз показав, що однією з проблем яка має місце при обліку та оцінці регіональних активів є певні методологічні відмінності як в системі статистичного обліку, так і в звітності окремих країн світу, зокрема, щодо розуміння сутності понять „актив”, та „власний капітал”.

Варто зазначити, що наявні й певні відмінності при групуванні активів підприємств у вітчизняному та бухгалтерських балансах країн СНД (для прикладу Росії, Білорусі, Таджикистану).

Серед проблем організації вітчизняного обліку регіональних активів необхідно відзначити наступні:

- офіційна статистика не забезпечує достатньо чіткий облік регіональних активів у розрізі форм власності та, на жаль, не виступає повноцінним підґрунтям для вартісної оцінки за всіма їх видами відповідно до міжнародної системи національних рахунків. Вартісний облік нефінансових економічних активів здійснюється лише по окремих їх видах (основні фонди, матеріальні оборотні кошти, тощо);

- існує ряд відмінностей у обліку основних фондів у вітчизняній та європейській статистиці, а саме в структуризації основних фондів, принципах оцінки наявності основних фондів та підходах щодо відображення зміни вартості основних фондів протягом року;

- наявні проблеми пов'язані з переходом існуючої вітчизняної системи статистичного обліку до методологічних рекомендацій СНР, що запроваджені в міжнародній статистиці, а саме в практиці Євростату. Це стосується насамперед системи статистичного обліку вартості основних фондів створених в неринкових умовах, оскільки вона не дозволяє повноцінно оцінювати та обліковувати їх ринкову та відновну вартість;

- відповідно до міжнародної методології складання балансу активів та пасивів, вартість запасів матеріальних оборотних засобів на початок та кінець року обліковують в цінах, що переважали на дати, до яких відносяться відповідні дані, а не у цінах, діючих на момент поступлення відповідних товарів та запасів (тобто не на дату придбання, а на час залучення);

- облік вітчизняною статистикою нематеріальних активів теж не відповідає методології СНР, оскільки відсутній чіткий розподіл нематеріальних активів на вироблені та невироблені;

- матеріальні невиробничі активи обліковуються в натуральному виразі. А оскільки ці активи не є виробленими, то для їх оцінки на практиці неможливо застосовувати витратні методи оцінки. Якщо

вартість землі можливо оцінювати в поточних цінах, виходячи з даних про ціни на ринку землі, то по багатьох інших видах природних ресурсів ринок все ще не достатньо розвинений або ж взагалі відсутній при чому не лише в Україні, але й в зарубіжних країнах з розвинутою ринковою економікою. Тобто вартісний облік даної групи регіональних активів є достатньо утрудненим.

Рис. 1. Класифікація активів регіону відповідно до системи національних рахунків

До основних проблемних питань при організації системи обліку активів в статистичній звітності регіонів варто віднести оперативність, повноту та доступність до системи статистичних даних про активи регіону (області) як в регіональному розрізі (міста, райони), так і за видами економічної діяльності (відповідно до КВЕД), оскільки офіційні статистичні збірники подають активи регіону не деталізуючи за всіма статтями балансу.

Це відповідно ускладнює процес їх дослідження науковцями та унеможливорює повноцінне використання цих статистичних даних у господарській практиці.

Відкритим залишається й проблема уніфікації вітчизняних статистичних форм до єдиного загальноприйнятого взірця. З метою забезпечення можливості статистичного аналізу на міждержавному рівні необхідно усунути розбіжності у відображенні інформації у статистичних формах (балансах) різних держав.

Удосконалення діючих та формування нових підходів до побудови системи обліку активів в регіональній статистичній звітності повинно реалізовуватись на такому науково обґрунтованому підході щодо формування комплексу статистичних даних, який би дозволяв обліковувати та оцінювати наявність та використання усіх регіональних активів, а також виступав інформаційно-аналітичним підґрунтям для моніторингу процесів капіталізації самого регіону.

Література

1. Краєвський В.М. *Взаємозв'язок бухгалтерського обліку і системи національних рахунків* / В. М. Краєвський // *Науковий вісник Національного аграрного університету*. – 2001. - Вип. 44.- С.96-99.
2. Краєвський В.М. *Гармонізація бухгалтерського і статистичного обліку* / В. М. Краєвський // *Науковий вісник Національного аграрного університету*. - 2002.- Вип.56.- С.240-243.
3. Цал-Цалко Ю. С. *Фінансовий аналіз* / Ю. С. Цал-Цалко – К.: Центр учбової літератури, 2008. -566 с.
4. *Електронний ресурс* // www.gubernator.stavkrai.ru
5. *Електронний ресурс* // www.tcistat.com

УДК 332.122

П.М. Рендович

Тернопільський національний економічний університет

УПРАВЛІННЯ ФІНАНСАМИ САНАТОРНО-КУРОРТНИХ УСТАНОВ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ

© П.М. Рендович, 2009

Висвітлено актуальні питання управління фінансами санаторно-курортних установ України. Охарактеризовано роль держави та пріоритетні напрями розвитку національної культури і економіки для сприятливих умов туристичної діяльності.

The questions of financial management of sanatorium-resort establishments of Ukraine are reflected. The role of the state and priority directions of development of national culture and economy is described for the favourable terms of tourist activity.

Управління розвитком підприємств, безумовно, відображає і зважає на специфіку розвитку галузі. Підприємства рекреаційно-туристичного комплексу не є виключенням, і аналіз їх розвитку теж слід починати з особливостей розвитку всього комплексу. Розвиток санаторно-курортних і оздоровчих установ, які є частиною рекреаційно-туристичного комплексу, включає, на наш погляд, специфічні особливості цієї галузі економіки.

Турбота про здоров'я нації є однією з найважливіших соціальних функцій держави. Процес оздоровлення вимагає уваги і глибокого аналізу для перспективного розвитку. Підставою для цього є тенденція погіршення стану здоров'я людей, обумовлена негативними чинниками соціально-економічного, екологічного і психоемоційного характеру. Вплив чинників ризиків, що постійно діють, зокрема стресові перевантаження, приводять до порушення механізму саморегуляції фізіологічних функцій, сприяє розвитку хронічних захворювань.

Туризм, за прийнятим визначенням ООН, - це активний відпочинок, що впливає на зміцнення здоров'я, фізичний розвиток людини, пов'язаний з переміщенням за межі постійного місця проживання [1, с. 15].